

‘Natuur is zelf voor de geest’

ADRI DE GROOT TREKT MET ZIJN CAMERA DE NATUUR IN OM ZIJN TRAUMA TE VERWERKEN - EN DAT RESULTEERT IN ZIJN RAZEND POPULAIRE **VOGELDAGBOEKEN**

Vogelaar Adri de Groot in weidevogelreservaat De Wilck in Benthuizen.

Foto Hans van der Meer

Gewaagd: vuile was

STUDENTEN DE APPEL MAKEN EXPO OVER EIGEN CRISIS **PAG 7**

Somberman sombert voort

CAMPERT OVER DE GESTELDHEID VAN ZIJN LIEVELINGSPERSONAGE **PAG 9**

Afkomst & de burgemeester

FRANC WEERWIND: 'KLEUR SPEELDE GEEN ROL' **PAG 10**

Leven

REPORTAGE VOGELDAGBOEKSCHRIJVER

Elke dag een paar foto's, elke dag een korte tekst: de vogeldagboeken van Adri de Groot worden wereldwijd gelezen. Hij begon ermee om zijn angsten te bezweren.

Door **Caspar Janssen** Foto's **Adri de Groot**

De geverfde vogel

Adri de Groot in weidevogelgebied De Wilck, Benthuisen.

Foto Hans van der Meer

1 | Roerdomp

2 | Bruine kiekendief

3 | Grutto

4 | Kneu

Adri de Groot (69) rijdt langzaam over het polderweggetje langs de Weipoortse Vliet. Hij wijst: 'Hier links, in dit weiland, heb ik een paar jaar geleden de laatste grutto's gezien. De boer ging maaien. Hij riep nog tegen mij: 'We moeten door, Adri!' Ik heb er een paar kunnen redden door ze op een ander perceel in het gras te zetten. Maar het jaar erna zie je ze niet meer, dan is het over.'

Hij kan er niets aan doen, maar ongewild is het teloorgang die hij beschrijft, tijdens een ritje door de polders bij zijn woonplaats Benthuisen en de rest van zijn 'territorium' in het Groene Hart. Bij een ander weiland: 'Daar zaten tureluurs. Ik heb gezien dat ze weggemaaid werden. Je weet dat ze er zitten, je zegt het tegen de boer, maar... nee. Je wilt het er niet te veel over hebben, je wilt toch positief blijven, maar het is een triest verhaal.'

En het vreemde is nu: van heinde en verre komen mensen juist naar dit gebied, naar zijn territorium, om vogels te kijken. Bussen uit Limburg, groepen uit België, vogelliefhebbers uit andere delen van Nederland, Europa, de wereld. En dat allemaal vanwege hem, Adri de Groot, vanwege zijn verhalen en zijn foto's. Die bezoekers zijn lezers van zijn *Vogel-dagboek*, het bijna dagelijkse bericht dat hij per e-mail verstuurt aan mensen die zich hebben aangemeld. In zijn vogeldagboeken doet hij verslag van wat hij ziet en meemaakt op zijn dagelijkse tochtjes in de omgeving. Vier of vijf foto's van vogels, met vier of vijf korte teksten erbij, in vier talen. Dat is het.

Vier of vijf foto's die een vogelrijkdom suggereren die enigszins op gespannen voet staat met de toch wat sombere realiteit. Dat komt ook doordat Adri de Groot werkelijk alles ziet wat er is, van **roerdomp** tot kempiaan, van velduil tot steen-

uil, van kleine plevier tot braamsluiper, van slechtvalk tot **bruine kiekendief**. En dat hij het geduld heeft om al die vogels te fotograferen, en dan het liefst nog in een pose die iets zegt over hun aard, hun gedrag, hun dynamiek. En met altijd een verklarende, verhalende tekst erbij.

Rond de 25 duizend abonnees heeft hij nu, en dagelijks duizend bezoekers op zijn website. Hij krijgt reacties uit Japan, Canada, de Verenigde Staten, uit Gambia. En uitnodigingen. Uit Hongarije, Roemenië, uit Brazilië, nou ja, overal vandaan. Om te komen kijken, om lezingen te geven. Hij gaat nooit op die uitnodigingen in, en dat heeft een reden, maar daarover later meer.

'**We zijn weer met je buiten geweest**', hoort hij vaak. Hij heeft zelf een andere verklaring voor het succes van zijn dagboek: 'Ik stel me kwetsbaar op, ik beschrijf ook de dingen die misgaan. En er zit soms ook emotie in.'

Pas nog, bij twee hartverscheurende foto's van **'ma kievit'** die haar vier kuikens beschermden tijdens een hagelbui. De vier kuikens zaten tegen een stoeprand waar ze niet tegenop konden klimmen. De Groot schreef: 'Gedoemd om dood te gaan door nattigheid en kou, of opgegeten te worden door rovers. Gelukkig zag ik ze op tijd en kon ik de kuikens terugzetten in hun leefgebied.'

In het daaropvolgende *Vogeldagboek* vindt hij zich op over 'de jaarlijkse traditionele kievitslaching': 'Op nog niet geploegde akkers waar kievitskuikens hun eerste pootjes op hun levenspad zetten, gaat de ploeg er in. Op graslanden waar de eerste snee geoogst kan worden, razen de cyclo-maaiers door de tere lijfjes.'

Een enkele keer maakt hij zich boos over de plezierjacht. Over hazen die worden aangeschoten en die in paniek de weg op rennen en worden overreden. 'Jagen op hazen gebeurt echt alleen maar voor de lol. Dat vind ik niet te begrijpen. Dan zeg-

gen jagers: we houden van natuur. Dan zeg ik: nee, jullie vinden het lekker om buiten te zijn, dat is wat anders. Ik spreek ze er ook op aan hoor, ik ben echt van het poldermodel. Het mooie is dat ik een paar jagers ken die daardoor minder zijn gaan schieten.'

Hij groeide op in de polder, in de Alblasserwaard, en werd, zoals hij zegt, grootgebracht met het geluid van de **grutto** en de veldleeuwerik. Maar de directe aanleiding voor het ontstaan van het dagboek is zijn 'ziekte', zoals hij het zelf noemt. Het kost hem moeite om erover te vertellen. Hij was journalist en voorlichter, kreeg in de jaren negentig een burn-out en stortte vervolgens, in 1996, op zijn 50ste, in 'een zwart gat'. 'Angstaanvallen, braakneigingen, pijn op de borst, hoofdpijn.'

Onverklaarbaar, zo leek het. Uiteindelijk kwam hij terecht bij Stichting Centrum '45 in Oostgeest, het landelijk centrum voor mensen met complexe psychotraumatiek. Hij bleek 'het prototype van het tweedegeratiesyndroom. Veel Joodse leeftijdsogenoten lijden er ook aan.' De oorsprong lag bij het verzetswerk van zijn ouders. 'Ze hebben mij geconcipeerd toen zij zelf nog de doodangst in hun lijf hadden. Dat heb ik meegekregen.'

Het is het soort trauma, zo zegt hij, dat vaak niet wordt begrepen. 'Het is niet uit te leggen.' Maar het gevolg is dat hij van het ene op het andere moment ten prooi kan vallen aan angstaanvallen. Reizen kan hij niet meer, hij mijdt mensen zo veel mogelijk, kan niet in groepen verkeren, gaat niet naar verjaardagen, laat staan dat hij lezingen kan geven. Bewegen is ook moeilijk. 'Ik kon opeens geen tennisracket meer vasthouden.'

Vier soorten therapieën onderging De Groot, maar na een paar jaar behandeling kreeg hij te horen: het zit te vast. 'Toen ben ik, in 1999, beetje bij beetje weer naar buiten gegaan. Ik maakte altijd al

“**Hij krijgt uitnodigingen uit Hongarije, Roemenië, uit Brazilië, nou ja, overal vandaan. Hij gaat nooit in op die uitnodigingen**”

Faam

Op de website Vogeldagboek.nl staan niet alleen alle vogeldagboeken, de bezoeker kan er ook terecht voor een fotoboek, een filmboek en voor het leren thuisbrengen van vogelgeluiden in het Geluidenboek. Daarnaast schrijft Adri de Groot recensies van natuurboeken, die inmiddels een zekere faam hebben, en staan er bijdragen over uiteenlopende onderwerpen als vogelringen, natuur en Wet en natuur en kunst.

● | Kievit

● VERVOLG VAN PAG V5

notities van wat ik zag. Totdat iemand zei: stuur dat eens per mail. Op een gegeven moment waren er zestig mensen die dat lazen. Zestig mensen die mijn krabbeltjes lazen! Toen ben ik het wat uitgebreider gaan doen. Later ben ik ook gaan fotograferen – en toen explodeerde het.'

Nee, hij heeft zich niet verzoend met zijn ziekte, zegt hij. 'Ik kan nog altijd niet accepteren dat ik mijn geest niet onder controle heb. Wel heb ik gemerkt dat de natuur de enige plek is waar ik geen pijn heb.'

Liever heeft hij het ook over vogels. Via de Starrevaart, een van zijn vaste ijkpunten op een dag, rijdt hij naar Bleiswijk, naar een paar braakliggende terreintjes tegen de A12 aan, terreintjes die zijn voorbestemd om bebouwd te worden. Hier keek hij urenlang naar jonge scholeksters die uiteindelijk, na lang aansporen van moeder scholekster, van het dak van een gemaal sprongen, waar het nest was. Hier zag hij vorig jaar nog ● **blauwborsten**, bosrietzangers, groenlingen, patrijzen en ● **kneuen** in een gebiedje dat nu is geëgaliseerd.

Hij manoeuvreert zijn auto een onbeduidend terreintje op met wat grind, kleine plasjes, zwerfvuil en hoopjes grond. In de kern is zijn geheim: stilzitten. Vaak blijft hij in de auto, maar: 'Ik heb altijd mijn driepootje bij me, waarop mijn camera staat. Dan ga ik ergens zitten en dan verandert alles om je heen geleidelijk, dan zie je structuren en zie je dingen die je anders niet ziet.'

Op deze plek weet De Groot kleine pleviertjes, die hier broeden. En inderdaad, even stilstaan, even luisteren, en opeens duiken ze op. Dan zien we beweging in een armzalig struikje: twee kneutjes.

De Groot verhaalt van natuurfotografen die dit gebiedje ook bezochten. 'Ze reden gewoon met hun auto het broedgebied in. Dat moet je niet doen, zei

ik. O, maar dat wisten we niet, zeiden ze. Toen zei ik: 'Dan moet je zorgen dat je het wel weet. Eerst leren over de natuur, en dan foto's nemen.'

Het is een trend, de natuurfotografie, heeft De Groot gemerkt. 'Bij de vogelkijkhutten gaat het tegenwoordig over fototechniek, niet over natuur. Mensen hebben fotografie als hobby, en vogels zijn dan het toevallige, kleurrijke onderwerp. Ik zag laatst een paar vrouwen van in de 60, mijn leeftijd. Die kwamen aanzetten met lenzen van 600 millimeter, die kosten wel tien mille. Maar ze wisten het verschil niet tussen een kuifeend en een slobbeend. Dan moet ik zo lachen. Ook het fotograferen uit betaalde vogelhutten is een enorme cultuur geworden. Je ziet de mooiste foto's van appelvinken, gespiegeld in het water en met een druppel aan de snavel. Maar ze zijn allemaal hetzelfde.'

Ook met de zogeheten *twiters*, die stad en land afrijden voor bijzondere vogelsoorten, kan hij zich niet echt identificeren. 'Kijk, ik stond hier een keer op een rustige avond op een fietspad en op een gegeven moment kwamen de gierzwaluwen om mij heen cirkelen, steeds dichterbij. Op zo'n moment krijg je het gevoel dat je erbij hoort, dat je één bent met die dieren. Dat is toch iets anders dan met tientallen mensen in de rij staan voor een roodkeel-nachtegaal, achter een schutting van een tuin.'

We zijn inmiddels in het Bentwoud, een aangelegd natuurgebied tussen Benthuisen en Waddinxveen. Jonge boompjes, ruitges, water en riet. Drie bruine kiekendieven cirkelen boven hun broedgebied, blauwborstjes in het riet, ook de overwinterende klapekster is er nog. De vraag is hoe hij het dan zelf doet, het fotograferen? 'Ik ga op mijn krukje zitten, op een redelijke afstand. Bijvoorbeeld met de klapekster hier, die is lastig te benaderen. Na een tijdje schuif ik iets naar voren, en een poosje later weer. En dan voel je bijna waar de grens is. Dan zie je een beweging en dan weet je: dit is het.'

Zijn favoriet is de roerdomp. 'Die benader ik op een speciale manier, vanuit de auto. Je moet eerst weten waar hij ongeveer zit. Op een gegeven moment zie je er een, ergens in het riet, dan moet je gewoon heel langzaam aanrijden en zorgen dat je camera goed staat. De laatste 10 meter de motor uit en stoppen. En dan doodstil zitten, want hij gaat naar je zitten kijken. Hij volgt de rietstengel waar hij achter zit, dat is prachtig om te zien. Soms duurt het wel een kwartier. Maar dan is-ie aan je gewend. En dan kun je hem uitgebreid fotograferen.'

Even later bij De Wilck, een weidevogelreservaatje waar hij elke dag zeker een of meerdere keren komt. Hij parkeert zijn auto aan de kant van de weg. Motor af, raampje open, en opeens klinkt het 'utto, utto' van de grutto, het getureluur van de tureluur en de zang van opstijgende veldleeuwieriken. 'Zo klonk het in mijn jeugd overal', zegt hij. Hier wel kievit en scholeksters, een watersnip in een greppeltje, hazen. En verder, zo op het eerste gezicht, nog wat wintertalingen en smienten.

Hij wijst naar de overkant van het weggetje, voor het contrast. 'Een grote gladde vlakte, een groene woestijn, er staat geen bloemetje meer tussen. De koeien staan het hele jaar door op stal, dit wordt alleen maar gemaaid voor veevoer, acht tot tien keer per jaar. Alle weidevogels zijn in deze omgeving in tien jaar tijd verdwenen. Alleen in dit geïsoleerde reservaatje zitten nog honderd paartjes grutto's en honderd paartjes kievit. Het is daarom zo kwetsbaar.'

En toch, het is er nog, en het is mooi. De Groot: 'Als ik me niet lekker voel, zit ik hier soms uren in de auto. Dan luister ik naar muziek, naar Bach en Beethoven. Ik speelde vroeger zelf op het kerkgel. Schilderen deed ik ook. Dat kan ik allemaal niet meer. Maar muziek verlicht de pijn. Ik zeg altijd: muziek is zelf voor de ziel, natuur is zelf voor de geest. Ik heb dit plekje echt nodig.'

“
Als ik me niet lekker voel, zit ik hier soms uren in de auto. Ik heb dit plekje echt nodig